

Gamlebyen historielag

Skriftserie nr 10

Arupsgate i 1930-årene

John E. Abelson

Forord

Mange kjenner John E. Abelson som forfatteren av en varm og informativ artikkel i *St. Halvard*, i 1996 (s. 20-29), om "Et besøk i barndommens Gamlebyen", som skildrer det frodige gatelivet i Oslogate, med alle butikkene som den gang holdt til her, i 1930-årene. Han har tidligere også forfattet et hefte i Gamlebyen historielags skriftserie nr 3, *Barndomsminner*, om biskop Lunde, som var en viktig person i Gamlebyen da Abelson vokste opp. I dette heftet forteller han mer om sin barndom i Arupsgate, slik han opplevde det i 1930-årene, da han var ung – og han omtaler seg selv som ” gjengdeltaker fra ”Arupen””

John E. Abelson ble født i 1921. Foreldrene var svensker – datidens innvandrere i Gamlebyen. Han vokste opp i en leilighet i Arupsgate 16, sammen med fire søsken. Han tok merkantil utdannelse og gikk først inn i sin fars grossistfirma. Deretter ble han bankmann i Aker Sparebank. Etter mange fusjoner var dette blitt en del av Sparebanken Nor da han gikk av med pensjon. Han var da leder for bankens betalingsformidling til utlandet. John E. Abelson sendte manus til dette hefte til Gamlebyen historielag i juni 2007 – og i september samme år sendte han inn mer tekst, etter oppfordring fra redaktøren. Gamlebyen historielag setter stor pris på dette – som er et verdifullt bidrag til Gamlebyens lokalhistorie.

*Helge Godø
Skriftserieredaktør
Januar 2008*

Jens Lauritz Arups gate

Mitt møte med denne gaten og bydelen fant sted i 1924, da mine foreldre i datidens ”trange” boligmarked var svært heldige og få en leilighet i Arupsgate 16, hos den daværende eieren Gustav Norgren. Han var en innvandret svenske fra samme distrikt som min far og mor kom fra. Dette innebar en stor forbedring bomessig for oss, i et miljø som bar preg av alminnelig god velstand, orden og disiplin. Gaten var hovedsakelig bebodd av næringsdrivende, offentlig tjenestemenn og håndverkere. Dessuten var gaten den gang en trygg lekeplass i fritiden for barn og ungdom, som hadde naboskap med Gamlebyen skole og Bispegården.

Totalt bodde det ca. 480 mennesker, herav ca. 60 barn og ungdom i gårdene som hadde adresse til Arupsgate. Av mange ble den kalt for Gamlebyens ”Karl Johan”. Da vi oppga vår adresse fikk vi stadig spørsmål om hvem denne ”Arup” var som hadde fått en gate oppkalt etter seg i Gamlebyen hvor gatenavnene hovedsakelig var preget av bydelens tusenårige historie. Vi var lenge svar skyldig. Det kunne dessuten være ”hipp som happ”. Livet i bydelen gikk sin vante gang.

En vårdag var jeg sammen med noen kamerater inne på Gamlebyens kirkegård for å samle kastanjer, da jeg ble oppmerksom på et gravmonument utenom det vanlige. Ved første øyekast så det ut som en stor skorsteinspipe i støpejern plassert i utkanten av kirkegården ikke langt fra gravplassen til Eidsvollsmannen Magnus Falsen. Der traff jeg på navnet

Arup. En nærmere undersøkelse senere ga følgende opplysninger: ”Jens Lauritz Arup 1793-1874 Sokneprest i Drammen 1832 – Stortingsmann fra Drammen 1836 til 1842 og i 1845 – Prost i Kristiania 1845 – Biskop i Kristiania 1846”. Det var derfor med en viss stolthet jeg ved senere anledninger på spørsmål fra interesserte kunne redegjøre for hvem gaten var oppkalt etter.

Foto av Arupsgate fra 2004. De vakre husfasadene er bevart fra Abelsons barndom, men gateparkeringen er av nyere dato. Abelsons barndomshjem i Arupsgate 16 er gård nr 2 fra høyre.

Som nevnt var det mange mennesker som til daglig preget livet i Arupsgate, året rundt. Trafikkmessig gjaldt dette ikke minst fordi Oslogate var en av hovedinnfartsårene til Oslo.

Det var ikke mange som den gang diskuterte støy- og forurensningsproblematikken, som var betydelige.

Jeg tenker spesielt på jernbanen som på tre spor trafikkerte Hovedbanen og Gjøvikbanen og Bergensbanen med damplokomotiv inntil strekningen Oslo Lillestrøm ble elektrifisert i begynnelsen av 1930-årene. Gårdrekkene på begge sider av jernbanelinjen opp mot Vålerengen var utsatt for sotstøv, damp og støy, spesielt den nedre delen (gjennom Gamlebyen) fordi lokomotivene måtte fyres kraftig for å få opp dampen. Lufting og tøyvask måtte skje etter togenes rutetider. Vi unger hadde til tider ganske dramatisk underholdning spesielt om høsten og tidlig vinter da Bergensbanen med ett lokomotiv ikke klarte å trekke toget opp der stigningen begynte fra broen over Oslogate, men ble stående ved gårdrekken i Arupsgate i påvente av assistanse nedenfra fra Østbanestasjonen i form av et ekstra lokomotiv bakfra. Det var spennende og dramatisk på nært hold å kunne bivåne ildspruten og dampen fra lokomotivet som stevet seg oppover. Det var bare et gjerde og en rad søppelkasser mellom oss og linjen, ca fire meter.

Lek og livets gang

Årstidene skifter også i Arupsgate og jeg synes å huske at vinteren ofte kom tidlig med snø og akeføre i november måned. Gårdeierne var flinke til å holde fortauene ryddige for snø og satte tidlig opp avvisere for takras ved sine eiendommer. Offentlige fortau og gatene ble ryddet av Renholdsverket, som brukte feiemaskiner på tre hjul, som enten feide eller ploget gatene. I tillegg brukte de vanlig spissplog trukket av hester. Bortkjøringen av snøen skjedde med hest og

sleder, og manuell opplessing av snøfonnene. Snøen ble kjørt ned på bryggene og dumpet i havnebassenget. Det tok tid, men rent og ryddig ble det. Da dette var gjort var gaten klar til våre vinteraktiviteter med kjelker, sparkstøttinger, ski og, ikke å forglemme, skøytetraller. Da julen var over gjaldt det å ha tegnet seg på ”liste” hos frukthandlerne i strøket for å sikre seg en tom appelsinkasse fra Spania, før en annen kunde fikk den til opptenningsved. Kassen var ca 1,25 meter lang, med tre avdelte rom, og den egnet seg spesielt godt til å lage en skøytetralle. Når gaten var ryddet på nyåret gjaldt det å starte byggingen så for som mulig i konkurranse med de andre guttene om den fineste doningen! Krøllskøytene, som var blitt erstattet av nye skruskøyter til jul, ble montert for å sikre sving på svingbordet når det var nødvendig – og det var det. Vi akte Arupsgate ned til Oslogate og måtte passe på å få en krapp svinge nede under jernbanebroen mot Munkegaten, uten å komme bort i Ekebergbanens skinnegang når den kom for nedadgående. Dette gikk som oftest bra da det var en minimal biltrafikk den gang, men risikofritt var det ikke.

Selv om vi kunne drive våre vinteraktiviteter uhindret med snøfestninger i bakgårdene o. l., var det våren og sommeren vi så fram imot. Gatene ble som nevnt bra ryddet om vinteren, så da vårsolen stekte mot gårdrekkene fra syd, og de store sprøytevognene trykket av to hester hadde rengjort gatene, var det ikke lenge før andre aktiviteter overtok på de tørre og slette fortauene i strøket. Husmødrene fikk et svare strev med maset fra ungene som ville gå i knekorte skjørt og strømper tidlig i april, selv om snøhaugene ennå lå i bakgårdene. Renholdsverkets vognmenn hadde alltid brukte Arupsgate på vei ut i byen til dagens gjerning fra sin vognstall oppe i

Kværnerdalen. På vinterføret var dette neppe hørbart, men når gatene ble bare og de jernbeslåtte hjulene med store jernkasser på lasteplanet toget nedover gaten trengte ikke beboerne noen vekkeklokke. Denne "Åsgårdsreien" kom ved syvtiden om morgenen. De bare fortauene utenfor Arupsgate nr. 10 og 12 ble i hovedsak "besatt" av jentene i strøket til å leke med ball og hoppe paradisk. Det vil si, utenfor nr. 12 var det visse restriksjoner når det gjaldt paradiskritting på fortauet. Gårdeieren var en eldre aristokrat, en ungkar med egen husholderske som ikke likte "tilgrisingen" av "hans" fortau. Så han tok en vannkanne og piasavakosten og vasket bort paradiskrittingen når jentene hadde gått hjem for dagen. Neste dag var det på'n igjen.

Guttene fikk bare unntaksvis delta i dette og utøvet sine aktiviteter i krysset av Arupsgate og Egedesgate, med fotball, slåball (langball), stikkekastning, samt sykling av de som unntaksvis hadde en sykkel.

De fleste gutter vet hva det er å "kaste på stikka". Når vårsolen hadde tint bort is og snø fra gater og plasser var det tid for denne leken. Det var flere måter å utøve denne leken på. Det var om å gjøre å finne et egnet sted, gjerne en fuktig og litt myk bakke hvor myntene, eller skillingene, ikke spratt så fælt. Enten kastet vi så mot en kniv som ble satt ned i bakken som en stikke, eller vi kastet på en "strek" som ble risset inn på bakken. Et annet alternativ var å kaste mot en murvegg, men da måtte det være et stykke med litt fuktig jord foran murveggen der mynten landet, ellers spratt den ukontrollert avsted.

Den gang ble 1-ører, 2-ører og 5-ører brukt. Det kunne til tider bli atskillig med mynt i “potten” beroende på av hvor mange som deltok. Det gjaldt å komme så nær som mulig “stikka”, “streken” eller veggen. Lykkedes ikke dette i de første kastene kunne man “lappe” etter tur så lenge man hadde midler, eller inntil man anså muligheten for gevinst så små at man ga seg.

De som lå best an fikk “riste opp potten” først, d.v.s. alle myntene ble samlet i hendene, ristet og så sluppet ned på bakken. Myntene som ble liggende med “Krone” opp var “risterens” gevinst. De øvrige deltagerne fikk “riste opp” de gjenværende mynter etter tur, ettersom de lå an med kastingen. En enklere form var “førstemann alt” d.v.s. at den som kom nærmest “målet” ved første myntkast fikk alt. I april måned var det høysesong for “stikkekastingen” og alle brukbare områder var til tider opptatt av de forskjellige gjengene.

Apropos paradishoppingen, så var en av guttene i en særstilling i forhold til jentene. Han hadde en god kontakt som jobbet på en bensinstasjon på Grønlandsleiret, hvor han fikk defekte lenkestubber av bilsnøkjettinger som han ”solgte” til jentene. Lenkene var meget populære til bruk i paradishopping fordi de ble liggende stille etter kastet.

Våren hadde ikke kommet til Gamlebyen før ”Evighets-Sangeren”, også kalt ”Sving deg”, hadde innledet sin ”konsertturne” for sesongen. Dette ble ledsaget av en anselig ungeflokk som assisterte sangeren med å samle inn ”honoraret” som haglet ned fra vinduene i bakgården. ”Evighets-Sangeren” hadde dagen fullt besatt med sitt ”konsert-repertoar” når han startet opp i Arupsgate 10 og fortsatte

oppover i de andre gårdene i gaten. Det var dårlige tider med stor arbeidsledighet i 1930-årene. Flere andre musikanter med forskjellige instrumenter besøkte bydelen da inntrykket var at beboerne her hadde bedre råd enn gjennomsnittet, så utbyttet kunne bli bedre.

Vi gutter hadde også innledet "sesongen" med daglige innsamlingsrunder av tomme "fillepellerflasker" etterlatt i portrommene i Arupsgate etter at dagen dram fra Vinmonopolet på Grønland var innkjøpt og konsumert. Tomflaskene ble solgt til en skraphandler som hadde "forretning" på tomten ved siden av det nedbrente huset i St. Halvardsgate 27, for 7 øre pr. flaske.

Utgravingene av Ruinparken nærmet seg avslutningen. Delen av parken ut mot Egedesgate/Arupsgate ble opparbeidet til lekeplass med vassedam for de minste, og med lekeapparater som karuseller, vippehusker, slenghusker og sandkasser. Dette var et glimrende tilbud for bydelens barn og ungdom, til bruk både sommer og vinter. Dessuten ble det en vakker park, med plener og benker innrammet av en flott stenmur mot gatene. Plassen ble dessuten et glimrende "sjekkested" hvor mange av bydelens ungdommer fant sin livsledsager.

Markante personligheter i Arupsgate

I en slik sammensatt befolkningsgruppe som beboerne i Arupsgate var det naturlig nok enkelte personligheter som var mer framtreddende enn gjennomsnittet, litt avhengig av hvem som var iakttakeren. Her var jernbanepersonell i uniform til og fra jobb, loser og offiserer, lærere, bankfunksjonærer, osv. Vi barn hadde stor respekt for flere

av disse, særlig de i uniform. En pensjonist som bodde i Arupsgate 20 var et unntak. Han hadde sin daglige gang nedover gaten til forretningene som lå i Oslogate og på Grønlandsleiret. Hans tur gikk så presist hver dag at klokken kunne stilles etter dette. Denne mannen uten navn ble bare kalt ”Snillemannen” blant barna. Hvorfor? En dag var det en av småjentene i nr. 6 som kom i snakk med mannen, som sikkert var ensom og likte å ha noen og snakke med. Jenta som het Marit fulgte ham opp til nr. 20 og fikk ved ankomsten dit 25 øre til gotterikjøp i Melkebutikken der. Neste dag gjentok det samme seg, bortsett fra at hun hadde fortalt om ”Snillemannen” til noen av venninnene, så følget hadde blitt større da mannen kom. Alle fikk sin ”belønning” i form av en 10-øring eller en 5-øring. Etter noen dager hadde ”følget” vokst til omtrent alle ungene i distriktet som sto vakt i påvente av mannens ankomst. Dette ble nok i det dyreste laget for pensjonisten i nr. 20, så etter noen tid måtte han legge om ruten og ta veien om Harald Hardrådes plass og undergangen her under jernbanelinjen, til nr. 20.

Det var også andre ting som satte sitt preg på livet i Gaten. I Arupsgate 3 var det på den tiden et ”Guttehjem” for hjemløse gutter under bestyrer Tolfsens ledelse. Noen av guttene var nokså viltre, så noen gode lekekamerater ble de ikke. I nabo-eiendommen nr. 5 holdt rørfirmaet Brødrene Dahl¹ til.

¹ Brødrene Dahl er nå et av Norges største rørgrossistforetak og hadde i 2005 en omsetning på over 3,5 milliarder kroner. Bedriften ble i 2004 kjøpt opp av det franske multinasjonale byggvareselskapet Saint-Gobain

Brødrene William og Niels Smith Dahl som i 1917 etablerte rørfirmaet Brødrene Dahl i Arupsgate nr 5.

Direktøren der hadde kontor ut mot gaten så vi kunne se hvordan en ordentlig direktør var og jobbet. I tillegg ble han morgen og kveld kjørt til og fra av en privatsjåfør i en ny Ford personbil, noe som ikke var noe vanlig syn den gangen. Vi fikk lov til å beundre bilen mens sjåføren sto utenfor og ventet på direktøren. Ryktene ville ha det til at han tjente titusen kroner pr år, hvilket var en fantastisk lønn på den tiden.

Nederst mot Oslogate residerte Oslo Elektriske Forretning på det ene hjørnet og Oslo Fiskematkjøkken på det andre, i Arupsgate nr 2. Lenger oppe i nr. 20 drev fru Andersen en Melkeforretning. Hun bodde i en leilighet bak butikken. Her hentet vi melk i "løs" vekt i "Kjellands Drops"-spann, til 25 øre literen. Brød og loff samt kneippbrød kostet 40 øre pr stk. Brød, melk og øl ble tilkjørt året rundt med hester.

I enden av Arupsgate øverst lå en 3-etasjes leiegård som nå er revet. Her holdt fru Solberg til med salg av rengjørings-

artikler, parafin og korteverer i sin lille forretning. En bjelle over inngangsdøren meldte fra når det var kunder i butikken, og fruen måtte gå fra kjøttkakestekingen på kjøkkenet for å ekspedere en kunde. Jeg husker første gang jeg følte meg som ”voksen” og betrodd da jeg fikk i oppdrag av mor å gå dit for og kjøpe en liter lut i en flaske med dødningshode på til henne.

Arupsgate ender oppe i Klostergaten. På hjørnet av denne og St. Halvardsgaten lå det på denne tiden noen små, lave hus mot gaten, med gårdsrom og vannposter uten. I en skurbygning på hjørnet drev en hovslager, og her kunne vi bivåne hvordan dette foregikk. Det var spennende å se hvordan han tilpasset en sko på hesten, og hvordan han festet denne til hestehoven. Ofte var skoen så nysmidd og varm at det freste og luktet svidd før den satt som den skulle. Hestene ble skodd både til sommer- og vinterføre. Det var spennende for en guttunge å se hvordan hestene sto stille og lot seg sko uten protester.

I naboeiendommen i St. Halvardsgate ved siden av Peik Aldershjem² residerte Brødrene Sønstegaard som drev som kommisjonærer ved Kjøttshallen³ i Schweigaardsgate. De kjørte til og fra jobben med en flatvogn med hest. Da de kom til Arupsgate på hjemveien, passet vi gutter på med spark eller kjerre for å ”henge” på karenes hestevogn opp til deres bolig. De jaget oss sjelden og lot oss bli med oppover. Brødrene ble derfor meget populære blant oss yngre.

² Peik Aldershjem er det gamle, folkelige navnet på det som nå heter St. Halvardshjemmet, St. Halvardsgate 28. Bygningen ble opprinnelig bygget som en sjokoladefabrikk, ”P. K. Johansens sjokoladefabrikk” i 1917, derav navnet ”Peik”, men den gikk konkurs. Fra 1925 har den vært aldershjem, som nå eies og drives av Kirkens Bymisjon.

³ Kjøttshallen lå der hvor Oslo Bussterminal ligger i dag. Den ble revet ca 1971.

Miljøet i bydelen var selvfølgelig preget av at Bispegården og Gamlebyen skole lå her. Ca 500 elever på skolevei til og fra – og delvis også på fritiden - gikk ikke alltid lydløst for seg. Skolens guttemusikkorps lot seg ofte høre både når skolen trente i området på å gå ordentlig til Slottet den 17. mai, eller holdt konserter på forskjellige steder. Korpsets dirigent, musikkøytnant Arnesen, ledet korpset til å bli blant de beste i byen. Noen av oss gutter ble yrkesmusikere på heltid senere i livet, slik som Ragnar Andersen, medlem av Odd Grytes og Ivar Rustes orkester i ”Husker Du”-programmene i NRK-fjernsynet og Herbert Bergene, leder for NRKs Juniororkesteret. En annen var H. Thalmann som ble klarinettspiller i Kringkastingsorkesteret.

Utgravingene i Gamlebyen

Det er så meget interessant som preger denne delen av Gamlebyen i de årene som jeg har forsøkt å beskrive, men det er noe spesielt som foregikk i disse årene som opptok oss alle som bodde her, nemlig utgravingen og blottleggingen av ruinene i Gamlebyen. Arbeidet med dette skjedde under ledelse av arkitekt Gerhard Fischer (1890-1977) i mange tiår. Han var å se i området her hver dag i sommerhalvåret, og man kunne ikke unngå å treffe ham når man gikk i parken. Enkelte av vi ungguttene var spesielt heldige i så måte fordi arkitekten trengte medhjelpere til å holde målestaver og enden på målebånd da han foretok sine målearbeider. Det var derfor meget interessant å høre Fischers forklaringer om det han etter hvert åpenbarte her. Noen annen lønn enn en praktisk historie fikk vi ikke, men vi var glade for det vi fikk av ham. En annen viktigere ”inntektskilde” var jobben vi hadde for arbeidskarene som jobbet med utgravingen, ca 25

til 30 menn i alt, med å hente øl eller annet drikke i melkeforretningen i Arupsgate 20. Her var det deponert en skriftlig erklæring fra våre oppdragsgivere hos fru Andersen, som sa at vi skulle hente øl til ”utgraverne” nede i parken. Dette kunne innbringe opptil 25 øre om dagen i ”lønn” og ble vår viktigste inntektskilde for kjøp av ”kakesmulekremmerhuset” fra baker Lindahl i Bispegaten, kort vei fra Ruinparken. Kakesmulene var best på mandager eller tirsdager da Lindahls brødkjørere kom hjem med returen av usolgte wienerbrød og andre kaker som de sendte tilbake fra forretninger som ikke solgte alt. Det var mange mødre som undret seg på hvorfor avkommet hadde dårlig matlyst ved middagsbordet enkelte dager. Det var ”kakesmulene” fra baker Lindahl og våre ”oppdragsgivere” i Ruinparken som var årsaken.

Grønnsakgrossistfirmaet Karlsen & Abelsons første lastebil fotografert utenfor Arupsgate 16 i 1929. Forfatterens far startet en engros forretning i grønnsaker sammen med en kompanjong, Karlsen. Foto: Forfatterens private samling.

Et annet "engasjement" som opptok oss svært var en trallebane de brukte for å frakte den utgravde massen fra området nord og vest for Bispegårdshagen fram til Bispegaten, hvor bilene kunne komme til for opplessing og bortkjøringen av massen. Da karene var ferdige for dagen og hadde hjem "overtok" vi "driften" av banen og kjørt trallevognene fram og tilbake "fullastet" med "passasjerer" (unger) som innfant seg. Selvsagt kunne ikke denne trafikken fortsette, så først kom politikonstabelen fra Saxegårdsgaten⁴ i full uniform og jaget oss, og senere ble vognene lenket og låst til skinnegangen ved arbeidsslutt. En annen "hobby" var jordhaugene som lå i området utenfor Bispehaugen mot Egedesgate som hadde blitt gravet ut her. Her fant vi hodeskaller fra tid til annen da dette sikkert hadde vært en kirkegård ved klosteret som i sin tid var her. Enkelte av guttene (kameratene) hadde lest om indianerne i Amerika som hadde "samlet" på hodeskallene til hvite inntrengere – og som var stolte over å ha flest av disse. Denne "trafikken" ble også stoppet da enkelte etter hvert fikk så mange hodeskaller at "kirkegården" ble flyttet til kjellerne mange steder i Gamlebyen. Vi fikk ikke forstyrre gravfreden ytterligere, fikk vi høre. Skolens historieundervisning ble på mange måter ekstra interessant, da vi kunne sitte i våre klasserom og se ut i Oslos grunnleggende historie mens læreren fortalte om hva som hadde skjedd der og da. Dette medvirket til at historiekarakterene ble meget forbedret for de flestes vedkommende denne tiden.

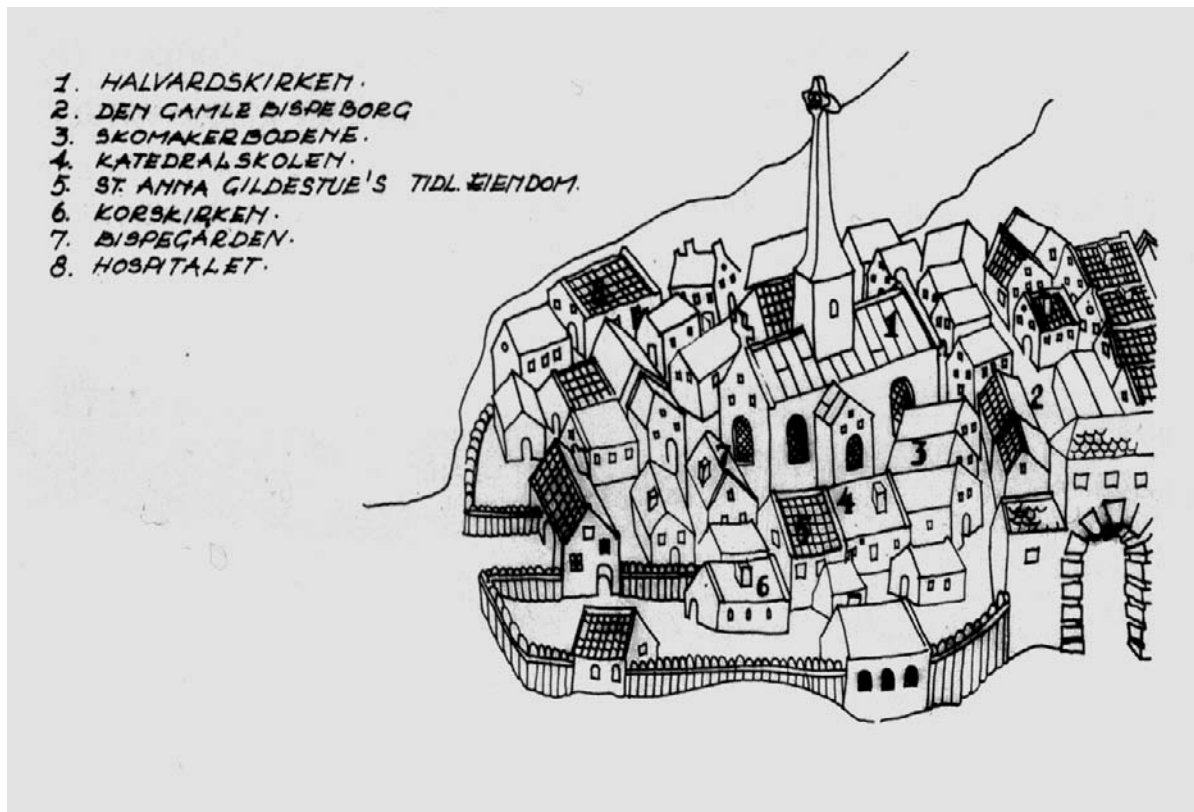
Jeg kan huske at jeg ble spesielt god venn med en av basene som jobbet i parken. Han gikk under navnet "Labben" og var sjefen for de som murte opp gråstenmuren som skulle omgi

⁴ I mange år var det en politipost og enkel arrest i Saxegårdsgate 1-3.

parkanlegget rundt det hele. Han var en dyktig murer, og hans verk er synlig i dag både mot Arupsgate og Oslogate. Jeg husker jeg lurte på at toppen på muren ble laget skrått innoverhelligende; jeg mente at det da ikke ville være godt å gå på dette, da vi kunne ramle inn og ned. ”Jo” sa han, ”det er nettopp derfor den mures skrått innover, fordi ikke ungene skal løpe og gå på denne!” Resten av parken og hele anlegget ble mot slutten av 30-årene ferdig og en dag var det ferdiggjort med stor innvielsesfest. Jeg kan minnes at høytideligheten skulle kringkastes via radio, som da hadde begynt med regelmessige sendinger. NRK stilte med store spesialbusser med kabler og utstyr utenfor Bispegården, med Divisjonsmusikken og jeg tror kong Håkon V også var med. Vi ”medarbeidere” som hadde hjulpet arkitekt Fischer fikk orkesterplass og fikk bivåne hele arrangementet som takk for hjelpen. Dessuten var flere av oss ”kamerat” med biskop Lunde – og dette hjalp også. Siden dette har dessverre Ruinparken ikke helt svart til forventningene ved blant annet narkomane og annen lyssky virksomhet, dessverre. Det er nok et spørsmål om dette til en viss grad kunne ha vært unngått hvis vi som vokste opp her i denne tiden hadde fortsatt å bo i området – og ikke flyttet til andre steder i byen, trur eg.

Jeg har med dette forsøkt å gi et lite bilde av livet i denne gaten, slik den fortonet seg da vi vokste opp her før den 2. verdenskrigen – hvor miljøet, skolegangen, oppdragelsen, leken og alvoret preget oss på en måte som vi fikk nytte av senere i livet. Det ble en god ballast å ha med seg, og som vi er glade for. Vi minnes i takknemlighet alle de som levde i bydelen på denne tiden og som bidro til at dette ble mulig.

Gamlebyen – et historisk skattkammer

I dag er Gamlebyen kanskje mest kjent for sin middelalderby – for ruinene. Noen av disse forteller om en svunnen storhetstid, som nådde sitt høydepunkt under kong Håkon Magnus V, da Oslo ble rikshovedstad. Håkon Magnus ble kronet i Hallvardskirken i 1299 og giftet seg samme år med dronning Eufemia av Rügen. Tegningen over, av tidligere byantikvar Kjeld Magnussen, er basert på et relieff på Frederik IIs sarkofag i Roskilde domkirke. Det er det tidligste, bevarte bilde av Oslo, slik byen kan ha sett ut på midten av 1500-tallet.

Gamlebyen historielag har som formål å verne om, og ta vare på, Gamlebyens kulturminner og 1000 år med byhistorie. Historielaget ble stiftet 23. oktober 1996.

Gamlebyen historielag ser det som viktig å skape interesse for, og spre kunnskap til bydelens innbyggere om den lokale historien.

Alle som støtter vårt formål, og vil arbeide for våre målsetninger er velkommen til å bli medlem i **Gamlebyen historielag**.

Gamlebyen historielags skriftserie - utgivelser

Redaktør: Helge Godø

1. *Lov og rett i MA – Rettssystem og rettsaker fra Oslo ca 1300*, av Tine Berg Floater
2. *Barndom i Oslo Ladegård*, av Jo Tenfjord
3. *Barndomsminner*, av John E. Abelson
4. *Tiggerordener i de norske byene i middelalderen*, av Inger-Johanne Ullern
5. *Forstaden under Ekebergåsen*, av Lars Thue
6. *Oslos oppkomst*, av Petter B Molaug
7. *Rikshovedstaden Oslo*, av Hege Roaldset
8. *Småglimt, dikt og bruddstykker fra Gamlebyens historie*, Petter Hartnes med flere
9. *Småhusbebyggelsen fra 1860-årene i Ekebergskråningen – beskrivelse og registrering*, av Tove Larsen og Helge Godø
10. *Arupsgate i 1930-årene*, av John E. Abelson
11. *Oslo katedralskole i middelalderens Oslo*, av Karl Gervin

© Gamlebyen historielag – 2008

Gamlebyen historielags skriftserie

ISSN: 1503-5751